

ACC. N:R M. 16788:1-6.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ulla Larsson
Härad: Norra Äsbo Berättare: Göta Johansson
Socken: Örkelljunga Berättarens yrke: Lärarinna
Uppteckningsår: 1967 Född år 1895 i Tockarp, Örkelljunga

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bröllop och bröllopsedv. s. 1-6.

ommar. frågel-
listas utarb. av
ds. Johansson
5.

LUF 52

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16788:/.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kontakter. Förr var det ofta dans på logen. Man dansade också i vägs-
skäl och på broar t.ex. på bron i Florslult på 1890-talet. Byspelman-
nen spelade. På 1900-talets början tillkom Örkelljunga Skyttepavil-
jong. Den religiösa ungdomen träffades i missionshuset. Här i byn var
skolan också en samlingspunkt. Där hölls predikningar och fester.
Ungdomarna blev också bekanta på marknaderna i Våxtorp och Ljungaskog.
Pojkarna bjöd flickorna på vin eller kaffe och kakor på något kafé på
marknaden. Tyckte en pojke om en flicka, skulle han sedan följa henne
hem och hålla henne i handen hela vägen. Längre tillbaka i tiden fö-
rekom det också, att man träffades vid kyrkobesök.
Mestadels gifte man sig inom socknen, och ofta kände man varandra som
barn. Det förekom aldrig, att föräldrarna bestämde giftermålet, men
nog lade de sig i. Äktenskapsförmedlare förekom inte på min tid, men
min mor berättade, att förmedlaren, om det var en karl, skulle ha en

ACC. N:R M. 16788:2.

2
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skjörta. Det var inte fint att gifta bort en dotter, som ej hade en bra hemgift. Det kunde vara fjäderdynor, handdukar, lakan och annat hemvävt. Fäkreatur och pengar förekom också. Det var ej vanligt, att en rik flicka gifte sig med en fattig pojke.

Frieri. Min mor berättade, att bönemannen förr kom ridande och frågade föräldrarna, om de tillät, att deras dotter gifte sig med den friaren, som sänt honom. Friaren gav förr sin tillbedda en psalmbok vid frieriet, Längre fram blev det också vanligt med brosch eller klocka.

Förlovning. Redan på 1870-talet var det vanligt, att man växlade ringar. Dessa användes ej i vardagslag, då man hade en s.k. giktring av gult material. Hur länge man var förlovad varierade.

Lysning. Man tog inte ut lysning vid någon särskild tidpunkt på året, och det var högst olika, hur länge det lyste före bröllopet. Man brukade ge lysningspresenter då som nu. Första lysningsdagen gick man

ACC. N:R M. 16788:3.

3
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

vanligen inte alls i kyrkan. Däremot skulle man vara där den tredje, då man sade, att brudparet trillade av predikstolen.

Bröllop. Man gifte sig ofta fredagar, då det var expeditionsdag, men annars tror jag inte, att man föredrog någon särskild årstid eller dag. Vigseln var antingen i brudens hem eller också i kyrkan. Det senare ansågs finast. Även vigslar i prästgården förekom. Det blev som det bar sig. Var det fult väder, fick prästen ge sig hem till bruden och viga dem där. Alla gästerna var vittnen, om vigseln var i hemmet. I prästgården hade man oftast med sig två vittnen, men det hände, att prästens pigor fick rycka in. Vid kyrkvigsel ledde alltid brudgummen in bruden. Vigseln ägde alltså rum i samband med gudstjänst. Bruden kläddes ofta av en sömmerska i den s.k. brudkammaren. Där skulle hon sitta, tills vigseln ägde rum eller det var tid att åka till kyrkan. Jag har själv upplevt det, så jag vet, att man var mycket

ACC. N:R M. 16788:4

4
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

noga med det. Förr hade man svart brudklänning och vit slöja. Kronan bestod av myrten, Det fanns alltid någon fru, som bruden kunde få myrten av. Redan 1907 hade en lärarinna här vit brudklänning, men det var ovanligt då. De som var från burgnare och förnämare hem klädde sig tidigast i vitt. Brudbuketten bestod av de blommor, som man kunde plocka i trädgården, eftersom det ej fanns blomsteraffärer på den tiden. Runt om buketten hade man tårtpapper. På vintern hade man pappersblommor i stället. Vigselringarna var av guld.

När brudföljet var på hemväg, kom brudparets vänner ut till vägen med vin och kakor på en bricka. Det hette, att man skulle "skänka" brudparet. Min egen mor bjöd på kaffe i stället för vin, som var det vanliga. Bröllopskalas hade alla, även om de var aldrig så fattiga. Det hölls i brudens hem. Även efterkalas s.k. annandagsbröllop var vanliga. Då skulle bruden ha en särskild klänning. Inbjudna på efterkala-

ACC. N:R M. 16788:5.

5
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

set var bara den närmsta släkten, medan alla som gratulerat och by-folket runt omkring var bjudna bröllopsdagen. När brudparet kommit till ro, hade de också bjudning i det nya hemmet, för att folk skulle få se, hur fint de hade det.

Bröllopsgåvor förekom också. De behövde inte vara dyra. Jag vet en, som gav en handdukshängare, som det stod "god morgon" på, och det tyckte han själv var en fin present.

På bröllopskalasen hade man ingen särskild placering. Det var gående bord. Men om prästen var medbjuden, skulle han ta för sig först, och sedan kom släkten. Det bjöds vanligen på bruna bönor och fläskeller makaroner, smör, bröd i en stor hög och risgrynsgröt med saftsoppa, vilken kallades vinsoppa. Det fanns särskilda kockar, som brukade lagaren på fester och begravningar. De kom några dagar före och bakade och gjorde i ordning till kalaset. Man lejde också någon att servera

ACC. N:R M. 16788:6.

6
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

t.ex. flickorna Lundius, som brukade servera på kalas.

Folk var inte så talföra förr, så man höll sällan tal. Det hände ibland, om någon blev på snusen. Om prästen var med, vilket han aldrig var, om det var kyrkbröllop, brukade han förstås säga några ord. Efter maten dansade man på logen. Man hade lejt någon speleman. Brudparet öppnade dansen. Bruden fick ej neka någon, som bjöd upp. Här på orten dansade man inte kronan av bruden.

Man ropade också fram brudparet. Någon gick före med ljus, för att man skulle kunna se brudparet riktigt. Det fanns ju inte elektriskt ljus på gårdarna förr.

Grannarna brukade resa en äreport med löv och blommor, om det fanns några, framför brudparets blivande hem. Det förekom också transpanger, vilka bestod av lådor med utskurna bokstäver och ljus bakom.

Man gick ej i kyrkan söndagen efter vigseln. Det var långt till kyrkan.